

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

6-МАХСУС СОҲ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-6

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-6

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF LAW RESEARCH

№SI-6 (2022) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2022-SI-6>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Abdurasulova Qumriniso Raimqulovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Fayziev Shoxrud Farmonovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

12.00.01 - ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ / ТЕОРИЯ ПРАВА И ГОСУДАРСТВА, ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ / THEORY OF LAW AND STATE, HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

Boboyev Halimboy Boboyevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ahmedshaeva Mavlyuda Axatovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Adilxodjayeva Surayyo Maxkamovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Sattorov Abdug'affor

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Artur Gambaryan

yuridik fanlar doktori, professor (Armaniston)

Yosuke Shamoto

yuridik fanlar doktori, professor (Yaponiya)

12.00.02 - КОНСТИТУЦИОННЫЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ / КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО; АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО; ФИНАНСОВОЕ ПРАВО / CONSTITUTIONAL LAW; ADMINISTRATIVE LAW; FINANCIAL RIGHT

Malikova Gulchexra

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Xusanov Ozod Tillabayevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Selimanova Svetlana Mixaylovna

yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)

Xvan Leonid Borisovich

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Peshkova Xristina Vyacheslovovna

yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)

Sung Un Lee

yuridik fanlar doktori, professor (Janubiy Koreya)

12.00.03 - ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО; ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО; СЕМЕЙНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО / CIVIL LAW; BUSINESS LAW; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Oqyulov Omonboy

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ro'zinazarov Shuhrat Nuraliyevich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Ruziyev Rustam Jabborovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Borotov Mirodiljon Xomudjonovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Toshev Boboqul Norqobilovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Shomuxamedova Zamira Shoislamovna

yuridik fanlar doktori, (O'zbekiston)

Ahmad Issa Altweissi

yuridik fanlar doktori, professor (Iordaniya)

12.00.04 - ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ХЎЖАЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАҚАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; АРБИТРАЖНЫЙ ПРОЦЕСС И МЕДИАЦИЯ / CIVIL PROCEDURE LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW; ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

Esanova Zamira Normurodovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Mamasidiqov Muzaffar Musajonovich

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Egamberdiyev Eminjon

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jason A.

Kanton Federal sud markazi (AQSH)

12.00.05 - МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ / ТРУДОВОЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ / THE LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Usmanova Muborak Akmalxanovna

yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Gasanov Mixail Yuriyevich

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Sattorova Gulnoza Djurakulovna

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Murodova Gulnora

yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Denisov Gleb

yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Fayziyev Shuxrat Xasanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Usmonov Muhammadi Bahridinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xolmuminov Juma
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jo'rayev Yuldash Achilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Skripnikov Nikolay Kuzmich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Po'latov Baxtiyor Xalilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salomov Baxrom Salomovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salayev Nodirbek Saparbayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Osmonaliev Qayrat
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Aleksey Kibalnik
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Kudryavtsev Vladislav Leonidovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Sergey Shoshin
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
James B.
Eaglin Federal sud markazi (AQSH)

Rustambayev Mirzayusup Hakimovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Zufarov Rustam Axmedovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Kabulov Rustam
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Rajabova Mavjuda Abdullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Taxirov Farxod
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ismailov Isomidin
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Hamidov Nurmuhammad Orif o'g'li
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (O'zbekiston)
Yuldoshev Rifat Raxmadjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Djansarayeva Rima Ernatovna
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Yelena Antonyan Aleksandrovna
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Matthew Light
yuridik fanlar doktori, professor (Kanada)

Inog'omjonova Zumratxon Fatxullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Pulatov Yuriy Safiyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
To'laganova Gulchehra Zaxitovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxiddinov Faxriddin Muxiddinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirzov Davron Miragzamovich
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)
Rijakov Aleksandr Petrovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

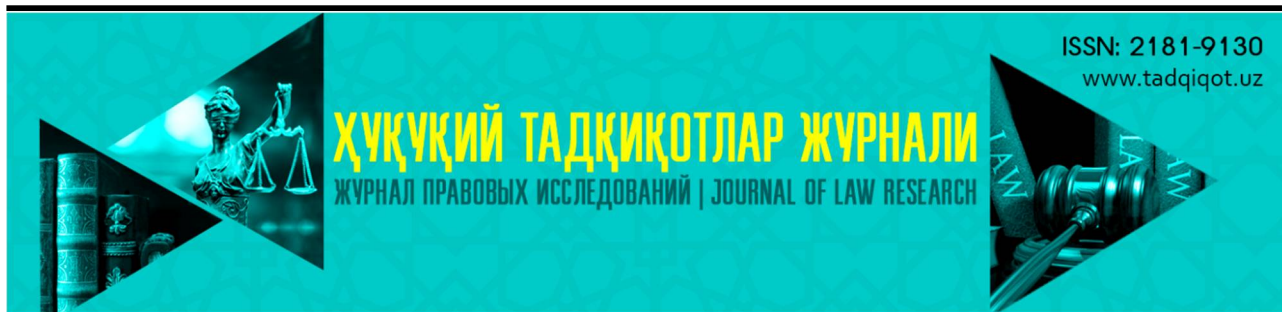
Stoyko Nikolay Genadyevich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Iskandarov Zayniddin
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Sergey Pen
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Aleksey Purs
yuridik fanlar doktori, dotsent (Belarus)
Jurgen Maurer
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)
Kevin Curtin
yuridik fanlar doktori, professor (AQSH)

Ismoilov Bahodir Islamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Matkarimova Gulchehra Abdusamatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yuldasheva Govxerjan
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Alexander Trunk
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)

1. Абдуразаков Султанходжа Суратович КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ ПРАВ ГРАЖДАН В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	6
2. Нариманов Бекзод Абдувалиевич НОТИЖОРАТ ТАШКИЛОТЛАРИ ТУШУНЧАСИ, ТУРЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	14
3. Shomurotov Ma'ruf Abdusamat o'g'li HUDUDIY PROKURATURA ORGANLARINING XALQ DEPUTATLARI MAHALLIY KENGASHLARI OLDDIDAGI HISOBDO RLIGINING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	22
4. Эргашев Илѐс Ўрол ўғли ТОВАЛАМАЧИЛИК ТУШУНЧАСИ ВА УНИНГ ЖИНОЯТ-ХУҚУҚИЙ БЕЛГИЛАРИ.....	31
5. Ibragimov Murodjon Jumanazarovich ЖИНОЯТ ХУҚУҚИДА ҚУРОЛНИ ҚОНУНГА ХИЛОФ МУОМАЛАСИНИНГ ОВЫЕКТИГА ДОИР ФИКР-МУЛОАХАЗАЛАР.....	40
6. Murodullayeva Gulnur Xikmatullo qizi КОРРУПСИЯНИНГ ХАВФЛИ КО'РИНИШИ СИФАТИДА – FAVORITIZM VA NEPOTIZM.....	48
7. Муслимов Икром Тухтамуратович ЖАЗОНИ ЕНГИЛЛАШТИРУВЧИ ҚОЛАТЛАР ТУШУНЧАСИ ВА БЕЛГИЛАРИ.....	58
8. Абулхайров Рустамхон Ибодуллаевич ПОРТЛАШДАН КЕЙИН ХОДИСА ЖОЙИНИ КЎЗДАН КЕЧИРИШНИНГ КРИМИНАЛИСТИК ЖИХАТЛАРИ: ДАЛИЛЛАРНИ МАВЖУДЛИГИНИ БАХОЛАШ, УЛАРНИ ЙИГИШ, САҚЛАШ ВА РЎЙХАТГА ОЛИШ ТАРТИБИ.....	67
9. Бобомуродов Фарход Боймуротович ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИДА ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ФАОЛИЯТИНИ ТАРТИБГА СОЛУВЧИ ХАЛҚАРО-ХУҚУҚИЙ ХУЖЖАТЛАРНИНГ ТАХЛИЛИ.....	76
10. Дусманов Санджар Абдужалолович МДХ ДАВЛАТЛАРИ ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИДА СОДДАЛАШТИРИЛГАН ТАРТИБДА ИШ ЮРИТИШ.....	89
11. Марданов Жасурбек Хусниддин ўғли СОЛИҚ ЁКИ МАЖБУРИЙ ТЎЛОВЛАРНИ ТЎЛАШДАН БЎЙИН ТОВАЛАШ БИЛАН БОҒЛИҚ ЖИНОЯТЛАРНИ ТЕРГОВ ҚИЛИШДА МАХСУС БИЛИМЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ.....	97
12. Низомиддинов Жамшид Нуриддин ўғли КИССАВУРЛИККА ҚАРШИ КУРАШНИНГ ТАШКИЛИЙ-ТАКТИК ЖИХАТЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....	105

13. Шукуров Жаҳонгир Раббонаевич ЎЗБЕКИСТОНДА ЯРАШУВ ИНСТИТУТИНИ ҚЎЛЛАШ ДОИРАСИНИ КЕНГАЙТИРИШДАГИ АЙРИМ МУАММОЛАР.....	113
14. Султанходжаев Равшан Иркинович ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ “ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА”ГИ ҚОНУНИ ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ВА ФУҚАРОЛАРНИНГ ЭРКИНЛИКЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШ СОҲАСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАНБАИ СИФАТИДА.....	122
15. Таштемиров Анвар Аликулович АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИБ СОДИР ЭТИЛГАН ФИРИБГАРЛИКНИ ФОШ ЭТИШ БИЛАН БОҒЛИҚ МАСАЛАЛАР.....	130
16. Акилов Саидакромхон Акмалович ОСНОВНЫЕ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ ПРИНЦИПЫ В СФЕРЕ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ИНФОРМАЦИИ В МЕЖДУНАРОДНОМ ПРОСТРАНСТВЕ.....	138
17. Амиров Зафар Актамович ХАЛҚАРО СУДЛАР ВА УЛАРНИНГ ШАКЛЛАНИШ ТАРИХИ.....	147
18. Эгамбердиев Дилшод Алишерович ЖИНОЯТ ИШЛАРИ БЎЙИЧА ҲУҚУҚИЙ ЁРДАМ – ҚЎШМА ТЕРГОВЛАРИНИ ТУЗИШНИНГ ХАЛҚАРО ВА МИЛИЙ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ.....	155

Ibragimov Murodjon Jumanazarovich,
Toshkent davlat yuridik universiteti
Ixtisoslashtirilgan filiali
Jinoyat-huquqiy fanlar kafedrası o‘qıtuvchisi,
E-mail: shahzodahilola2226@gmail.com

**JINOYAT HUQUQIDA QUROLNI QONUNGA XILOF MUOMALASINING OBYEKTIGA
DOIR FIKR-MULOHAZALAR**

For citation: Ibragimov Murodjon Jumanazarovich. RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE LEGAL REGULATION OF THE RESTRICTION OF INDIVIDUAL RIGHTS IN THE PRELIMINARY INVESTIGATION. Journal of Law Research. 2022, Special issue 6, pp.40-47

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7572843>

ANNOTATSIYA

Maqolada jinoyat huquqi sohasida qurolni qonunga xilof muomalasining ob’ektiga doir fikr va mulohazalar tahlili amalga oshirilgan. Demokratik tamoyillarga asoslangan jinoyat huquqiga oid adabiyotlarda, qurol, o‘q-dorilar, portlovchi moddalar yoki portlatish qurilmalarining g‘ayriqonuniy muomalasining obyektiv tomoni bo‘yicha turli hil fikr va mulohazalar yuritilgan bo‘lib, jinoyat huquqi va boshqa huquq fanlarida olimlar tomonidan ilgari surilgan g‘oya va qarashlar, xulosalar va taklif-tavsiyalarini chuqur o‘rganish yuzasidan alohida tadqiqotni amalga oshirish zarurati mavjudligini ko‘rishimiz mumkin bo‘ladi va keyingi tadqiqotlarda mazkur masala yuzasidan izlanishlarni davom ettirish maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz.

Kalit so‘zlar: Qurol, o‘q-dorilar, portlovchi moddalar yoki portlashish qurilmalari, jinoyat obekti, inson, shaxs, jamiyat.

Ибрагимов Муроджон Жуманазарович,
Преподаватель кафедры уголовно-правовых
дисциплин Специализированного филиала
Ташкентского государственного юридического университета,
E-mail: shahzodahilola2226@gmail.com

**НЕЗАКОННОЕ ОРУЖИЕ В УГОЛОВНОМ ПРАВЕ МНЕНИЯ ПО ОБЪЕКТУ
ЛЕЧЕНИЯ**

АННОТАЦИЯ:

В статье проведен анализ мнений и комментариев по объекту незаконного обращения с оружием в сфере уголовного права. В уголовно-правовой литературе, основанной на демократических принципах, существуют различные мнения и соображения по поводу объективной стороны незаконного обращения с оружием, боеприпасами, взрывчатыми веществами или взрывными устройствами, которые выдвигаются учеными в области

уголовного права и других юридических наук. быть в состоянии увидеть, что существует необходимость проведения отдельного исследования в отношении углубленного изучения идей и взглядов, выводов и предложений, и мы считаем целесообразным продолжить исследования по этому вопросу в дальнейших исследованиях.

Ключевые слова: Оружие, боеприпасы, взрывчатые вещества или детонационные устройства, преступный объект, лицо, общество.

Ibragimov Murodjon Jumanazarovich,
Lecturer of the Department of Criminal
and Legal Sciences of the Specialized Branch
of Tashkent State University of Law,
E-mail: shahzodahilola2226@gmail.com

RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE LEGAL REGULATION OF THE RESTRICTION OF INDIVIDUAL RIGHTS IN THE PRELIMINARY INVESTIGATION

ANNOTATION

In the article, the analysis of opinions and comments on the object of illegal handling of weapons in the field of criminal law was carried out. In the criminal law literature based on democratic principles, there are various opinions and considerations on the objective aspect of the illegal handling of weapons, ammunition, explosives or explosive devices, which are put forward by scholars in criminal law and other legal sciences. we will be able to see that there is a need to conduct a separate study regarding the in-depth study of ideas and views, conclusions and suggestions, and we believe that it is appropriate to continue research on this issue in further studies.

Keywords: Weapons, ammunition, explosives or detonation devices, criminal object, person, person, society.

Demokratik tamoyillarga asoslangan jinoyat huquqiga oid adabiyotlarda jinoyat obykti tushunchasi haqidagi masala yuzasidan turli nuqtai nazarlar mavjuddir. Bir guruh mualliflar (ular ko'pchilikni tashkil etadilar) jinoyat obyektini ijtimoiy munosabatlar sifatida an'anaviy tushunishdan kelib chiqsalar [1, –C.78–79], Ikkinchi guruh olimlari esa ijtimoiy munosabatlar qatorida jinoyat obyektiga xos boshqa sifatlarni, xususiyatlar (yuridik qadriyat yoki manfaatlar)ni ham kiritadilar [2, –C.118]. Uchin shilari esa jinoyat obykti nazariyasining ijtimoiy munosabatlar sifatida majmuaviyiligi (universal)ni inkor etib, faqat huquqiy qadriyatlarni tushunish lozimligini uqtirib o'tadila [3, –C.104]. Olimlar tomonidan bildirilgan fikr-mulohazalar yoki g'oyalarning tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, Ikkinchi guruh olimlarning yondashuvi e'tiborga molik bo'lsa-da, uchin shi guruhdagilarning jinoyat obykti tushunchasiga bo'lgan qarashlari fanda hali to'liq o'rganilnimgan desak xato qilmangan bo'lamiz. Hattoki mazkur yondashuv vakilaridan biri A.E. Jalinskiyning ta'kidlashisha «huquqiy qadriyatlar jinoyat obyektining yangi nazariyasida hali to'liq o'zini ifoda eta olmagan» [4, –C.97]. Fikrimizcha, jinoyat obykti – jinoyat qonuni hujjatlari bilan muhofaza etiladigan ijtimoiy munosabatlar yig'indisidan iboratdir.

Qurol, o'q-dorilar, rortlovshi moddalar yoki rortlatish qurilmalarining g'ayriqonuniy muomalasi bilan bog'liq jinoyatlarning umumiy obykti, boshqa jinoyatlar kabi jinoyat qonuni bilan qo'riqlanadigan ijtimoiy munosabatlarning umumiy yig'indisidan iborat bo'ladi. Chunki, ijtimoiy munosabatlarning barcha guruhlari bir-biri bilan o'zaro bog'liq bo'lganligi sababli, ularning bir guruhiga yetkazilgan zarar boshqa guruhloriga bevosita ziyon yetkazmasada, umumiy jihatdan baholaganda barcha ijtimoiy munosabatlarning majmuiga ziyon yetkazadi [5, –B.101].

Mazkur ijtimoiy munosabatlarning yig'indisini O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi (keyingi o'rinlarda O'z.R JK deb yuritiladi)ning 2-moddasi birinchi qismida aks ettirilgan jinoyat to'g'risidagi qonun hujjatlarining vazifalarini belgilashda inobatga olingan. Ular jumlasiga: shaxs, uning huquq va erkinliklari, jamiyat va davlat manfaatlarini, mulk, tabiiy muhit, tinshlik va insoniyat xavfsizligini ta'minlaydigan ijtimoiy munosabatlarning yig'indisi kiritilgan.

Jinoyatning umumiy obyektini aniqlash bilan bog‘liq masalani tadqiq etayotganda, muhim bir jihatga e‘tibor qaratmaslikning iloji yo‘q. Ta‘kidlash o‘rinliki, amaldagi O‘z.R JK va jinoyat huquqi bilan bog‘liq ilmiy-nazariy manbalarda, shuningdek, jinoyat qonun hujjatlari orqali muhofaza qilinishi zarur bo‘lgan jinoyatlarning umumiy obyektiga oid to‘plangan ilmiy xulosalar va amaliy tajribalarni umumlashtirgan holda ularni qayta tasniflash haqidagi takliflarni shakllantirish uchun yetarli asoslar va obyektiv zarurat rishib yetilgan. Bu haqdagi izohlarimiz quyidagicha. Ya‘ni:

Avvalambor, O‘z.R JKning 2-moddasi birinchi qismida jinoiy-huquqiy muhofaza ostiga olingan eng muhim, qimmatli yuqori bo‘lgan va davlat muhofazasiga muhtoj ijtimoiy munosabatlar [6, –B.140] ro‘yxatidan ushbu Kodeks Maxsus qism ichki tuzilishi bilan qiyosiy-huquqiy jihatdan taqqoslaganda Kodeks qabul qilinganidan keyin o‘tgan yigirma besh yildan ortiq vaqt mobaynida JKga kiritilgan yangi-yangi bo‘lim yoki boblarda aksini torgan jinoyat huquqiy munosabatlar, jumladan «tadbirkorlik faoliyati tartibi, axborot texnologiyalari sohasidagi, harbiy xizmatni o‘tash tartibini belgilovchi, qolaversa yangi tashqi iqtisodiy aloqalarning tartibini» belgilab beruvchi ijtimoiy munosabatlar vazifalar qatorida kiritilmagan;

ikkinchidan, yangi O‘zbekiston deb atalgan hozirgi kunda tub islohotlar amalga oshirilib shiddat bilan tizimli rivojlantirish ko‘lami kengayotgan jamiyatimizda, qolaversa «Inson qadri» g‘oyasi ustuvorlik kasb etayotgan bir paytda jinoyat huquqi asosida jinoyat qonun hujjatlari orqali muhofaza qilinishi zarur bo‘lgan obyektlar doirasi tobora kengayib bormoqda. Ayniqsa, inson yoki shaxs yoxud fuqarolarning huquqlari va erkinliklari, jamiyat va davlat manfaatlarini amalda va ishonshli himoya qilishni kafolatlari yil sayin yangi bosqichga ko‘tarilayotgani bois, jumladan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 14-maydagi PQ-3723-son qarori bilan tasdiqlangan «O‘zbekiston Respublikasi ning Jinoyat va jinoyat-protsessual qonunchiligini takomillashtirish Konsepsiyasi» [7] ni ijrosi bilan bog‘liq yigirmadan ortiq ustuvor vazifalarni ro‘yobga chiqarishdagi yakuniy bosqishiga erishish uchun yangi JKni tayyorlashda mazkur normativ-huquqiy hujjatning vazifalarini yanada mukammal va aniq belgilab olish zarur;

uchinchidan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son farmoni bilan tasdiqlangan «2022-2026 yillarga mo‘ljallangan «Yangi O‘zbekistonning Taraqqiyot Strategiyasi» [8] ning Ikkinchi ustuvor yo‘nalishidagi (14-maqсадning 4-xatboshida) – Jinoyat, jinoyat-protsessual va jinoyat ijroiya qonunchiligini takomillashtirish siyosatini izchil davom ettirish, jinoiy jazolar va ularni ijro etish tizimiga insonparvarlik tamoyilini yanada keng joriy etish vazifasi ko‘ndalang turganini hisobga olgan holda amaldagi Jinoyat qonun hujjatlarining Maxsus qismidagi bo‘lim va boblar tuzilish jihatdan jinoyatlarning umumiy obyektini hisobga olgan holda «Inson, jamiyat va davlat» tamoyiliga to‘liq mos ravishda ketma-ketlikda, ya‘ni qat‘iy tarzda tizimli tartibda shakllantirilishi shart.

Aynan shu o‘rinda O‘zbekistonda jinoyat huquqi fanining yetuk olimlaridan biri bo‘lgan M.X. Rustambayevning «amaldagi jinoyat qonun-hujjatlari bilan muhofaza qilinadigan obyektlar deb e‘lon qilingan ijtimoiy munosabatlar o‘zida jamiyatda yuzaga kelgan qimmatli mezonlarni tasvirlab, muhofaza obyektlarining qanchalik mustahkam qo‘riqlanishiga qarab, jamiyatdagi eng muhim ijtimoiy munosabatlarni muhofaza qiluvchi normalar ketma-ketligiga ham bog‘liq» [6, –B.140] degan qimmatli fikri yuqoridagi xulosalarni bayon qilishimizga turtki bo‘ldi. Shu nuqtai nazardan boshqa qonun hujjatlaridagi kabi jinoyat qonun hujjatlaridagi uzviy bog‘liqlik va aloqadorlik nuqtai nazardan qaraganda Jinoyat kodeksining vazifalari Maxsus qismi bilan hamohang tarzda (bo‘lim nomlari asosida) tuzilishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Fikrlarimizni davom ettirib, A.V. Naumovning quyidagi xulosasini eslashni joiz deb hisoblaymiz. Ya‘ni, «demokratik ta‘moyillarga ko‘ra, jinoyat qonuni bilan qo‘riqlanadigan obyektlar ierarxik ketma-ketlikda: shaxs, jamiyat va davlat manfaatlaridan kelib chiqib tuzilishi kerak. Shu boisdan shaxs manfaatlari jinoyat-huquqiy himoyaning asosi bo‘lishi kerak. Aynan shu manfaatlarning ishonshli va samarali himoya qilinishi, ayni paytda jamiyat va davlat manfaatlarini samarali himoya qilishga xizmat qiladi. Jinoyat-huquqiy himoya obyektlarini qonunchilik bilan belgilash sohasidagi bunday ustuvorliklar rivojlangan demokratik davlatlarning jinoyat kodeksida ushbu muammoning qonuniy yechimiga mos keladi» [9, –C.150].

Yoinki, O'zbekiston davlati rahbarining ta'biri aytganda «... konstitutsiyaviy islohotlarning zaruratidan kelib chiqib, ilgari amal qilib kelgan davlat – jamiyat – inson tamoyilini inson – jamiyat – davlat deb o'zgartirish, uni milliy qonunchiligimiz va huquqiy amaliyotimizda mustahkamlash zarur» [10].

Prezident Sh. Mirziyoyevning ushbu bildirgan purma'no so'zlariga, ya'ni ularni konstitutsiyaviy poydevor sifatida tan olib, unga tayangan holda jinoyat huquqi ta'limotida shu kunga qadar jinoyat huquqiy muhofaza qilingan va JKning 2-moddasi, birinchi qismida nazarda tutilgan «shaxs» atamasi o'rniga «inson» atamasini qo'llash zarurati yuzaga kelmoqda. Buning boisi, quyidagilar bilan izohlanadi:

birinchidan, tadqiqot ishimizning metodologik asosini tashkil etuvchi Prezidentning jamiyat hayotimizning ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy, ma'naviy-ma'rifiy jabhalari va sud-huquq tizimini isloh qilishga oid ulug'vor g'oyalarda, ayniqsa Yuqorida ta'kidlaganimizdek «konstitutsiyaviy islohotlarning zaruratidan kelib chiqib, ilgari amal qilib kelgan davlat – jamiyat – inson tamoyilini inson – jamiyat – davlat deb o'zgartirish, uni milliy qonunchiligimiz va huquqiy amaliyotimizda mustahkamlash zarur»ligidir;

ikkinchidan, O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaviy prinsiplaridan biri sifatida «O'zbekiston Respublikasida demokratiya umuminsoniy prinsiplarga asoslanadi, ularga ko'ra inson, uning hayoti, erkinligi, sha'ni, qadr-qimmat va boshqa daxlsiz huquqlari oliy qadriyat hisoblani»ching tan olinishi, shuningdek 2-bo'limda «Inson va fuqarolarning shaxsiy huquq va erkinliklari» o'rin egalashi bilan birga 24-moddada «Yashash huquqi har bir insonning uzviy huquqidir. Inson hayotiga suiqasd qilish eng og'ir jinoyatdir» deb belgilanishi [11], aynan «inson» konstitutsiyaviy muhofaza qilish obyekti sifatida qat'iy belgilanganligi, uni boshqa qonun hujjatlar, jumladan Jinoyat qonun hujjatlari bilan «Inson, uning huquq va erkinliklari» muhofaza qilinishi lozim;

uchinchidan, fanda ilmiy-nazariy va metodologik qarashlarning mavjudligi asosida «inson», «shaxs», «fuqaro», «odam», «individ» atamaları orasida «inson» atamasi sanab o'tilganlarga nisbatan borliqda ko'proq qo'llanilishi masalaga oydinlik kiritishga ko'l keladi. Shu o'rinda «inson» va «shaxs» atamalarining mazmun-mohiyatini tahlil qilishga urinib ko'ramiz:

Chunonchi, Q. Nazarovning fikrisha, «inson (arab. unutmog) – olamdagi boshqa biologik mavjudotlardan ajralib turadigan muhim xususiyatlarga, ya'ni aql, ma'naviyat, madaniyat, axloq, tafakkur, til va boshqa jihatlarga ega bo'lgan ijtimoiy vujud, odam zotini anglatuvshi tushunchadir» [12, –B.487], «shaxs – ijtimoiy-ma'naviy, axloqiy mohiyati o'zida mujassamlashtirilgan odamni anglatuvshi tushunchadir» [13, –B.519]. Faylasuf olimning fikridan inson atamasining mohiyati shaxs atamasiga qaraganda ansha keng ma'noni anglatadi degan xulosaga kelishimiz mumkin. Uning bu ta'rifi falsafa fanining nuqtai nazarini ifodalaydi.

A.A. Mavlyanov «inson va shaxs» atamaları tushunchalariga oid falsafiy fikrida quyidagilarni bayon qilgan: Ya'ni «inson – yer yuzida mavjud tirik organizmlarning eng Yuqori darajasi bo'lib, o'zida biosotsial butunlikni mujassamlashtiruvshi ijtimoiy tarixiy faoliyat va madaniyat subyektidir», «shaxs esa – o'zida ijtimoiy ahamiyatli sifatlarini shakllantirgan konkret-tarixiy butunlikka ega bo'lgan insondir» [14, –B.6-12, 47-62].

R.I. Novgorodsev «shaxs» tushunchasi borasida shunday deydi «shaxs bu ijtimoiy ideal, ushbu ideallikning tomiri tirik inson shaxsida mujassam bo'ladi» [15, –C.67]. «Inson» tushunchasi haqida Gobbs [16, –C.95] ning fikri bo'yicha «inson nafaqat tabiiy va jismoniy, balki axloqiy va madaniy mavjudot» ekanligi bilan ta'riflanadi.

Shunday qilib, «inson» tushunchasi biologik va sotsial (axloqiy va madaniy) omillarning yaxlitligida namoyon bo'lsa, «shaxs» tushunchasida esa insonning faqat ijtimoiylashuvi haqida so'z yuritiladi.

Ushbu ikkita atama o'rtasidagi nomutanosiblikni tahlil qilishimizdan maqsad, biosotsial yaxlitlikka ega bo'lgan insonni yoki ijtimoiylashuvga erishgan, o'zini bilish darajasiga yetgan inson (shaxs)ni amaldagi jinoyat qonun hujjatlar bilan muhofaza qilinadigan obyekt sifatida tushunish lozimligini aniqlashdan iborat edi. Chunki amaldagi jinoyat qonun hujjatlarida belgilangan maxsus qism normalarini tahlil qilganimizda, qonun chiqaruvchi «shaxsqa qarshi jinoyatlar» deb nomlangan bo'limda nazarda tutilgan normalar bilan nafaqat inson (shaxs)ni ijtimoiylashuvga ega bo'lgan

holati, balqi biosotsial mavjudligi bilan bog'liq ijtimoiy munosabatlarni jinoyat-huquqiy nuqtai nazardan qo'riqlashni amalga oshiradi. Misol uchun O'zR. JKning 99-moddasida «onaning o'z chaqalog'ini tug'ish vaqtida yoki tug'ilishi hamon qasddan o'ldirilishi» [17, –B.67] uchun jinoiy javobgarlik belgilangan norma bilan biosotsiologik omillarga ega bo'lgan inson (chaqaloq) hayoti muhofaza ostiga olinganligiga guvoh bo'lamiz.

Demak, tahlillar asosida ta'kidlash joizki, Jinoyat huquqi ta'limotida ijobiy ijtimoiy munosabatlarda «inson» atamasini tushuncha nizoli ijtimoiy munosabatlarda esa, endi jinoyat subyekti sifatida «inson» iborasi emas, balki «shaxs» tushunchasini qo'llash lozim bo'ladi. Chunki, insonning ijtimoiylashganligi uni ruhiyat olamida o'zini bilish va boshqarish xususiyatiga ega bo'lishidan darak beradi [18, –C.96].

Shu o'rinda «inson» va «shaxs» tushunchalari mohiyatiga huquqiy (yuridik) nuqtai nazardan e'tibor qaratadigan bo'lsak, biroq Boshqacha xulosaga kelamiz. Zero, avval aytganimizdek, jinoyatning obyektini bu jinoyat qonuni bilan qo'riqlanadigan ijtimoiy munosabatlardir. «Ijtimoiy munosabatlar» huquqiy jihatdan yuridik fanlar va qonunchilikning predmetini ham tashkil etishini unutmasligimiz lozim. X.T. Odilqoriyev ta'kidlaganidek, «huquqning ijtimoiy munosabatlarga ta'sir etishi va ularni tartibga solishi yuridik (davlat va huquq nazariyasi) fani uchun muhim metodologik ahamiyat kasb etadi» [19, –B.290]. Jamiyatda turli xil ijtimoiy munosabatlar mavjud bo'ladi, biroq ijtimoiy munosabatlarning muayyan qismi huquq normalari bilan tartibga solinib, ularga barqarorlik, izchil lik, maqsad sari yo'naltirganlik xususiyatini baxsh etadi.

Darvoqe, Jinoyat huquqi fanida ijtimoiy munosabatlar ikki xil tushunchada qo'llanilishini ta'kidlash joiz. Chunonchi, A.R. Kozlov jinoyat huquqining ijtimoiy munosabatlarni tartibga solishini ta'kidlab, birinchisi jinoyat-huquqiy tartibga solish predmeti sifatida – ijobiy ijtimoiy munosabatlar qo'riqlanadigan bo'lsa, Ikkinchisi, esa nizoli ijtimoiy munosabatlardir [20, –C.229]. Zero, har ikkala turdagi (ijobiy yoki nizoli) ijtimoiy munosabatlar ham jinoyat huquq fani uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

X.T. Odilqoriyev huquqiy munosabat tushunchasiga ta'rif berib quyidagilarni ifoda etadi, ya'ni «huquqiy munosabat – o'zaro subyektiv huquq va majburiyatlar bilan bog'liq shaxslar (fuqarolar va yuridik shaxslar) o'rtasidagi huquq normalari va muayyan yuridik faktlar asosidagi aloqalardir» [19, –B.290]. Binobarin, bunday munosabatlarga kiruvshi subyektiv huquq va majburiyatlarga ega bo'lganlar – shaxslar deb tushuniladi. Demak, har qanday huquqiy normalar, jumladan jinoyat-huquqiy normalar bilan tartibga solinadigan xoh ijobiy bo'lsin, xoh nizoli ijtimoiy munosabatlar bo'lsin, ularning subyektlari yuridik nuqtai nazardan «shaxs»deb ifodalashni talab etadi.

Qolaversa, Z.M. Islomovning «jamiyat–ijtimoiy taraqqiyot va ijtimoiy munosabatlar maxsuli. Uni bunday tahlil etish ijtimoiy munosabatlar subyektlarini (shaxs, oila millat, sinflar, davlat va boshqalar)ning nomlarini ta'kidlash imkonini beradi» [21, –B.60] degan fikri yuridik fanlar nuqtai nazaridan inson emas shaxs tushunchasiga bizni yetaklaydi.

Shu boisdan ham amaldagi Jinoyat kodeksida «shaxs», «inson» va «odam» atamalarini qancha qo'llanilganini tahlil qilganimizda «shaxs» – 660 marotaba, «inson» – 15 marotaba va «odam» atamasi 104 marotaba qo'llanilganiga guvoh bo'ldik. Zotan, yuridik fan va qonunchilikda ijtimoiy munosabatlar subyekti sifatida aksariyat hollarda «inson» atamasidan ko'ra «shaxs» atamasidan foydalanish avfzal ko'ringan.

Shunday qilib, yuqoridagilarga asoslanib, O'z.R JKning vazifalarda o'ta muhim, qiymati yuqori bo'lgan va davlat muhofazasiga jinoyat-huquqiy nuqtai nazardan muhtoj ijtimoiy munosabatlarning ketma-ketligini ta'minlagan holda, O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining 2-moddasi birinchi qismi quyidagi yangi mazmunda: ya'ni

«Jinoyat kodeksining vazifalari shaxs huquq va erkinliklari, jamiyat va davlatning eng muhim manfaatlarini jinoiy tajovuzlardan qo'riqlash, shuningdek jinoyatlarning oldini olish, fuqarolarni respublika Konstitutsiyasi va qonunlariga rioya qilish ruhida tarbiyalashdan iboratdir» deb o'zgartirish taklifini ilgari suramiz.

Ushbu taklif qilinayotgan qoidada, JK Maxsus qismi bilan muhofaza qilinadigan jinoyat obyektlarini birma-bir sanab o'tishdan tiyildik. Zero, ijtimoiy hayot shiddat bilan rivojlanib

borayotgan bir paytda, uning muayyan bosqishida ayrim bir qilmishlarni jinoyat deb belgilanishi (kriminalizatsiya) yoki jinoyat emas deb kodeksdan chiqarish (dekriminalizatsiya) zarurati yuzaga kelganida jinoyatning vaziyatdan kelib chiqib umumiy obyekt doirasining kengayishiga yoki toraytirishga to'g'ri kelishini inobatga olib, mazkur norma matniga u yoki bu tuzatishlar kiritilmasligi tarafdorimiz.

Yuqoridagi fikr-mulohazalar va taklifga e'tibor bergan holda yana Jinoyat kodeksi Maxsus qismi ichki tuzilishidagi bo'limlarni quyidagi tartibda nomlash taklifini bildiramiz.

Birinchi bo'lim. Shaxsning huquq va erkinliklariga qarshi jinoyatlar;

Ikkinchi bo'lim. Iqtisodiyot sohasidagi jinoyatlar;

Uchinchi bo'lim. Ekologiya sohasidagi jinoyatlar;

To'rtinchi bo'lim. Jamoat xavfsizligi va jamoat tartibiga qarshi jinoyatlar;

Bechinchi bo'lim. Jamoat birlashmalari, hokimiyat va boqaruv organlarining faoliyat tartibiga qarshi jinoyatlar;

Oltinchi bo'lim. Tinchlik va xavfsizlikka qarshi jinoyatlar;

Yettinchi bo'lim. Harbiy xizmatni o'tash tartibiga qarshi jinoyatlar.

Xulosa o'rnida aytish lozimki, Yuqorida bayon etilganlardan ma'lum bo'lishisha «inson», «shaxs», «individ», «odam» atamaları o'zbek tilida turdosh ma'nolarni anglatib biri ikkinchisini yanada mukammal anglashga to'ldiruvchi o'rnini bosadi. Tadqiqot obyekti va hajmini inobatga olgan holda yuqorida ko'rsatilgan atamalarning yuridik mohiyatini yanada chuqur anglash uchun va Jinoyat kodeksida mazkur atamalardan qay birini, ya'ni «inson» yoki «shaxs» deb ifodalash yuzasidan uzil-kesil ilmiy to'xtamga kelish uchun tadqiqotni yanada chuqurlashtirish, bu haqdagi jinoyat huquqi va boshqa huquq fanlarida olimlarning mavjud fikr-mulohazalari, ilgari surilgan g'oya va qarashlari, xulosalari va taklif-tavsiyalarini chuqur o'rganish yuzasidan alohida tadqiqotni amalga oshirish zarurati ko'rinadi. Shu bois keyingi tadqiqotlarda mazkur masala yuzasidan izlanishlarni davom ettirish maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz.

Iqtiboslar/Сноски/References:

1. Ачилов И. Понятие объекта преступления и его место в составе преступления//Ўзбекистон қонунчилиги таҳлили–Uzbek law review–Обзор законодательства Узбекистана. – 2018. – № 3. – С.78–79. (Akhilov I. The concept of the object of the crime and its place in the composition of the crime. Uzbek law review – 2018. – № 3. – P.78–79).
2. Пикуров Н.И. Объект преступления // Уголовное право России. Общая часть / Под ред. Сенцова А.С. Волгоград, 2001. – С.118; Соломенко И.Г. Объект преступления // Современное уголовное право. Общая и Особенная части / Под ред. Наумова А.В. М., 2007. – С. 70. (Pikurov N.I. Object of the crime // Criminal law of Russia. General part / Ed. Sentsova A.S. . Volgograd, 2001. - P. 118; Solomenko I.G. Object of the crime // Modern criminal law. General and Special parts / Ed. Naumova A.V. M., 2007. - P.70).
3. Жалинский А.Э. Объект преступления // Уголовное право Росси. В 2-х томах. Общая часть / Под ред. Игнатова А.Н. , Красикова Ю.А. М., 1999. – С. 104; Пашковская А.В. Объект преступления // Курс уголовного права. Общая часть. Т.1. Учение о преступлении / Под ред. Кузнецовой Н.Ф. , Тяжковой И.М. – М., 1999. – С. 202; Наумов А. В. Российское уголовное право. Общая часть. Курс лекций. – М.: Издательство БЕК, 1996. — С. 150. (Zhalinsky A.E. Object of the crime // Criminal Law of Russia. In 2 volumes. General part / Ed. Ignatova A.N. , Krasikova Yu.A. M., 1999. - P.104; Pashkovskaya A.V. Object of the crime // Course of criminal law. General part. T.1. The doctrine of crime / Ed. Kuznetsova N.F. , Tyazhkovoy I.M. - M., 1999. - P.202; Naumov A. V. Russian criminal law. General part. Lecture course. - М.: Publishing house БЕК, 1996. - P.150).
4. Жалинский А.Э. Объект преступления // Уголовное право России. В 2-х томах. Общая часть / Под ред. Игнатова А.Н. , Красикова Ю.А. – М., – 1999. – С. 97. (Zhalinsky A.E.

- Object of the crime // Criminal law of Russia. In 2 volumes. General part / Ed. Ignatova A.N. , Krasikova Yu.A. - M., - 1999. - P.97).
5. Jinoyat huquqi. Umumiy qism: Darslik (To'ldirilgan va qayta ishlangan ikkinchi nashri) / R. Kabulov, A.A. Otajonov va boshq. – T.: O‘zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi, 2021. – B. 101. (Criminal law. General part: Textbook (Completed and revised second edition) / R. Kabulov, A.A. Atajonov et al. - T.: MIA Academy of the Republic of Uzbekistan, 2021. - B.101).
 6. Rustambayev M.X. O‘zbekiston Respublikasi jinoyat huquqi kursi. / I tom. Umumiy qism. Jinoyat to‘g‘risidagi ta‘limot. Oliy ta‘lim muassasalari uchun darslik. – T.: «ILM ZIYO». 2010. – B. 140. (Rustambayev M.Kh. Course of criminal law of the Republic of Uzbekistan. / I roof. General part. Doctrine of crime. Textbook for higher education institutions. - T.: "SCIENCE INTELLIGENCE". 2010. - B.140).
 7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 14-maydagi «O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat va jinoyat-protsessual qonunchiligini tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi PQ-3723-son Qarori. (Resolution No. PQ-3723 of the President of the Republic of Uzbekistan dated May 14, 2018 "On measures to fundamentally improve the system of criminal and criminal procedural legislation of the Republic of Uzbekistan").
 8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi «2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida»gi PF-60-son Farmoni. (Decree of the President of the Republic of Uzbekistan dated January 28, 2022 No. PF-60 "On the Development Strategy of New Uzbekistan for 2022-2026").
 9. Наумов А. В. Российское уголовное право. Общая част. Курс лекций. – М.: Издательство БЕК, 1996. – С. 150. (Naumov A. V. Russian criminal law. General part. Lecture course. - M.: BEK Publishing House, 1996. - P.150).
 10. Mirziyoev Sh. Konstitutsiya qabulqilinganining 29 yilligi munosabati bilan xalqqa yo‘llagan tabrigi. (Mirziyoev Sh. His greetings to the people on the occasion of the 29th anniversary of the adoption of the Constitution).
 11. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. [Elektron manbaa] // <https://lex.uz/docs/20596> (Murojaat qilish vaqti: 10.05 2022.). (Constitution of the Republic of Uzbekistan. [Electronic resource] // <https://lex.uz/docs/20596> (Application deadline: 10.05 2022.)).
 12. Nazarov Q. Jahon falsafasi qomusi. 1-kitob / muallif: Q. Nazarov. Tahrir hay‘ati: O.U. Salimov, H.O. Shayxova va boshq. – T.: «Ma‘naviyat» nashriyoti, 2019. – B. 487. (Nazarov Q. Encyclopaedia of World Philosophy. Book 1 / author: Q. Nazarov. Editorial board: O.U. Salimov, H.O. Shaikhova et al. - T.: "Ma'naviyat" publishing house, 2019. - P.487).
 13. Nazarov Q. Jahon falsafasi qomusi. 2-kitob / muallif: Q. Nazarov. Tahrir hay‘ati: O.U. Salimov, H.O. Shayxova va boshq. – T.: «Ma‘naviyat» nashriyoti, 2019. – B. 519. (Nazarov Q. Encyclopaedia of World Philosophy. Book 1 / author: Q. Nazarov. Editorial board: O.U. Salimov, H.O. Shaikhova et al. - T.: "Ma'naviyat" publishing house, 2019. - P.519).
 14. Мавлянов А.А. Фалсафада инсон борлиғи муаммоси: Ўқув қўлланмаси. – Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2001. – Б. 6–12, 47–62. (Mavlyanov A.A. The Problem of Human Being in Philosophy: A Study Guide. - T.: Ministry of Internal Affairs Academy of the Republic of Uzbekistan, 2001. - B. 6–12, 47–62.).
 15. Навгородцев П.И. "Об общественном идеале". – М., – 1991. – С. 67. (Navgorodtsev P.I. "On the Social Ideal". - M., - 1991. - P.67).
 16. Алексеев П.В., Панин А.В. Философия: Учебник. - 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2003. – С. 95. (Alekseev P.V., Panin A.V. Philosophy: Textbook. - 3rd ed., revised. and additional - M.: ТК Velby, Publishing House Prospekt, 2003. - P.95).
 17. O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi [2020 yil 1 iyulgacha bo‘lgan o‘zgartish va qo‘shimchalar bilan] –T.: «Yuridik adabiyotlar publish», – 2020. – B. 67. (The Criminal Code of the Republic of Uzbekistan [with changes and additions until July 1, 2020] - T.: "Legal literature publish", - 2020. - P.67).

18. Алексеев П.В., Панин А.В. Философия: Учебник. - 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2003. – С. 96. (Alekseev P.V., Panin A.V. Philosophy: Textbook. - 3rd ed., revised. and additional - М.: ТК Velby, Publishing house Prospekt, 2003. - P.96).
19. Odilqoriev X. T. Davlat va huquq nazariyasi. Darslik.– Т.: «Adolat», 2021. – В. 290. (Odilkoriev H. T. Theory of state and law. Textbook. - Т.: "Adolat", 2021. - P.290).
20. Козлов А.П. Понятие преступления – СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2004. – С. 229. (Kozlov A.P. The concept of crime - St. Petersburg: Publishing house "Legal Center Press", 2004. - P.229).
21. Islomov Z.M. Davlat va huquq nazariyasi. – Т.: 2007, – В. 60. (Islamov Z.M. Theory of state and law. - Т.: 2007, - P.60).

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

6-МАХСУС СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-6

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-6

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000